

doc. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD.

Wydział Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych

Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy

Kuzmányho 1, 974 01 Bańska Bystrzyca, Republika Słowacka

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr. Piotra Sieniawskiego pt. „De facto States in the Post-Soviet Area”. Warszawa: Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Społeczno-Ekonomiczny, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, 2022, 374 stron, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Radosława Zenderowskiego.

1. Podstawa prawna i przedmiot recenzji

Podstawą prawną dla sporządzenia niniejszej recenzji jest zlecenie sporządzenia recenzji wydane przez Przewodniczącą Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (pismo: INPiA.521.5.2022 z dnia 08.03.2022 r.). Przedmiotem recenzji jest egzemplarz rozprawy doktorskiej i wykorzystana literatura naukowa, badania terenowe oraz wyniki badań własnych Doktoranta.

2. Charakterystyka pracy doktorskiej - stan badań i aktualny dyskurs akademicki

Przede wszystkim doceniam wybór tematu, który jest obecnie bardzo aktualny, a także rzadko podejmowany w środowisku akademickim w Europie Środkowej. Formułując cel badawczy, autor postawił sobie za cel opracowanie w miarę złożonego zagadnienia wpływu państw *de facto* w kontekście przestrzeni postsowieckiej. Jest to temat, który od początku obecnego tysiąclecia nabiera coraz większego znaczenia, gdy na świecie dochodzi do napięć etniczno-językowych, którym towarzyszą konflikty zbrojne między separatystami a państwami macierzystymi. W ten sposób powstało kilka państw *de facto*, takich jak: Abchazja, Osetia

Południowa, Naddniestrze, Górski Karabach, Doniecka Republika Ludowa i Ługańska Republika Ludowa. Kwestia państw *de facto* cieszy się w ostatnim czasie (zwłaszcza po 2014 roku) dużym zainteresowaniem w politologii oraz stosunkach międzynarodowych i należy do najbardziej dyskutowanych zagadnień. Autor rozprawy wyraźnie zaznacza (s. 8-12) nawiązanie do dotychczasowego dyskursu akademickiego odnośnie podejmowanego przez niego zagadnienia, jak również problematyczność wynikającą z ideologicznego kontekstu niektórych współczesnych prac (s. 11) podejmujących tę problematykę.

Kwestii jednostronnych deklaracji niepodległości danego terytorium od państw macierzystych towarzyszą spory między państwem *de facto* a państwem macierzystym, ale także innymi podmiotami systemu międzynarodowego, co rodzi cały szereg pytań z zakresu politologii i prawa międzynarodowego, takich jak: pogląd na sprawowanie władzy, uznanie państwa w świetle prawa międzynarodowego, ale także samo miejsce tych podmiotów w systemie porządku międzynarodowego. Podzielam pogląd Autora, że dostępna literatura jest niewystarczająca, dlatego też w badaniach wykorzystano nie tylko studium literatury, ale także staże, liczne wywiady i wizyty badawcze. W ten sposób Autorowi udało się przedstawić spójny tekst w formie rozprawy, która porusza i dogłębnie analizuje kilka białych plam w tematyce badań nad państwami *de facto*.

Niniejsza rozprawa wypełnia zatem lukę w badaniach nad państwami *de facto* na obszarze postsowieckim.

3. Problem badawczy i hipotezy

Autor analizuje zarówno aspekty politologiczne, jak i kwestie związane ze stosunkami międzynarodowymi. Sformułował poniższe pytania badawcze, które stanowią podstawę jego własnego i oryginalnego projektu badawczego. Właśnie w naukach społecznych konieczne jest takie konstruowanie pytań, aby odzwierciedlały one nie tylko oryginalne pod względem naukowym, ale także pożądane społecznie obszary badań.

„Celem niniejszej rozprawy jest udzielenie odpowiedzi na następujące pytania badawcze: 1. Czym jest państwo de facto i jakie są kluczowe elementy definicji tego pojęcia? 2. W jaki sposób można zdefiniować secesję i w jaki sposób secesja znajduje odzwierciedlenie w procesie powstawania państw de facto? 3. Co przyczyniło się do tego, że Abchazja i Osetia

Południowa były w stanie przetrwać jako państwa de facto kilka dekad? Jakie są elementy ich stabilności? ”. (s.12).

Erudycja autora w zakresie omawianej tematyki jest widoczna w stawianych pytaniach. Teoretyczny obszar badań autora ma na celu określenie aktualnego stanu wiedzy na temat państw *de facto* oraz podobnych pojęć, takich jak reżimy *de facto*, quasi-państwa, podmioty *sui generis* i inne, tworząc w ten sposób przesłanki istotne do przedstawienia definicji głównych elementów państw *de facto* w dalszej części tekstu. Drugie pytanie badawcze ma charakter teoretyczno-praktyczny, gdyż autor skupia się w nim na kwestii secesji, a także na kwestiach związanych z legalnością i późniejszym uznaniem przez innych członków społeczności międzynarodowej z punktu widzenia nauki o stosunkach międzynarodowych oraz prawa międzynarodowego, jak i na rzeczywistej funkcjonalności państw *de facto* w kontekście ich funkcjonowania i wypełniania podstawowych funkcji państwa dla ich mieszkańców. Ostatnie, praktyczne pytanie badawcze dotyczy trwałości i funkcjonalności dwóch państw *de facto* - Abchazji i Osetii Południowej.

Autor zatem postawił trzy podstawowe pytania badawcze, które w sposób jasny i klarowny określają zainteresowanie naukowe i przedmiot badań, na podstawie których można przeprowadzić stosowne badania. Doceniam też zawężenie celu badawczego do dwóch państw *de facto*, republik Abchazji i Osetii Południowej, natomiast pozostaje pytanie, czy gdyby Autor skupił się na innych studiach przypadku - jednym z państw w regionie Donbasu na Ukrainie, jakie wnioski zostałyby wyciągnięte w uzupełnieniu do porównania dwóch regionów Gruzji. Podsumowując, postawione pytania można uznać za adekwatne do prowadzonych przez Autora badań, które z kolei znalazły odzwierciedlenie w strukturze całej rozprawy i wynikach badań Autora.

Autor poprawnie postawił jedną hipotezę, chociaż obszerną, ale trafną i właściwą. *„W procesie powstawania i funkcjonowania państw de facto na obszarze postsowieckim, czynnik zewnętrzny w postaci państwa trzeciego odgrywa decydującą rolę, ponieważ to „państwo-gwarant” zapewnia stabilność i trwałość państwa de facto. Im większe jest wsparcie ze strony „państwa-gwaranta”, tym wyższy jest poziom stabilności państw de facto. O ile podmioty te są zdolne do wykonywania podstawowych funkcji państwowych, o tyle powinny być uważane za państwa w naukach politycznych, mimo braku uznania lub zależności od państwa trzeciego”* (s. 13). Warto byłoby rozważyć podzielenie jej na dwie hipotezy, gdyż Autor w dalszej części tekstu stwierdza, że hipoteza składa się z dwóch odrębnych części. Przyczyniłoby się to do większej przejrzystości późniejszej odpowiedzi na postawioną hipotezę. Doceniam jednak

słuszność związku przyczynowo-skutkowego między wsparciem udzielanym przez państwo-gwaranta a poziomem stabilności i trwałości państwa *de facto*. Konieczne jest bowiem wykazanie kwantyfikacji samego związku przyczynowo-skutkowego ustalonego przez Autora.

Podsumowując, Autor jasno i wyraźnie określa swój cel badawczy, który jest poparty pytaniami badawczymi, a także klarowną hipotezą; moje uwagi dotyczą raczej przejrzystości rozprawy, czyli kwestii formalnych, aniżeli naukowego poziomu pracy, który uważam za właściwy i poprawny.

4. Przedmiot badań i metody badawcze Autora

Objętość samej pracy - 374 strony - jest wystarczająca, co więcej Autor właściwie wykorzystał tę przestrzeń na udzielenie odpowiedzi na postawione pytania badawcze. Pod względem merytorycznym autor koncentruje się na kwestii państwa *de facto*, oraz kwestiach definicyjnych a także praktycznych. Podsumowując, autor trafnie i precyzyjnie określił przedmiot badań, który w sposób wystarczający potraktował w rozprawie, stosując określone metody badawcze.

We wstępie pracy (s. 15-22) Autor odpowiednio określił zastosowane metody, co stworzyło ramy koncepcyjne dla opracowania całej pracy, Autorowi udało się posługiwać się tymi metodami przez cały czas pisania pracy, co zaowocowało spójnymi wnioskami i trafnymi rezultatami. Należy zaznaczyć, że jest to praca o charakterze interdyscyplinarnym, wykorzystująca wiedzę i metody z zakresu historii, ekonomii, demografii, psychologii społecznej, a także nauk prawnych, politologii i stosunków międzynarodowych.

Zastosowanie własnej wiedzy teoretycznej do badanego problemu, wymagane w tego typu pracach, jest na znakomitym poziomie. Dlatego też we wstępie rozprawy doktorskiej można znaleźć wyraźne rozwinięcie poszczególnych metod zastosowanych w badaniach własnych w odpowiednich rozdziałach rozprawy. Pierwsze dwa rozdziały mają charakter teoretyczny, a Autor w sposób właściwy wykorzystał w nich przede wszystkim analizę pogłębioną. W rozdziale trzecim i czwartym autor zastosował metodę studium przypadku, którą łączy z pogłębioną analizą i porównaniem. Zostały one uzupełnione o ocenę stabilności i trwałości państw *de facto*, zarówno w ujęciu ilościowym poprzez opracowany model oceny suwerenności (s. 16-17), jak i jakościowym poprzez wywiady pogłębione i narzędzie ankiet (s. 1-22), które zostały falsyfikowane w badaniach terenowych Autora - podczas jego staży i

pobytów badawczych, jak zaznaczył we wstępie swojej pracy - np. na Ilia State University w Tbilisi w Gruzji czy w Haskiej Akademii Prawa Międzynarodowego (s. 7).

Jeśli chodzi o poszczególne metody, należy zauważyć, że brakuje we wstępie wskazania indukcji i dedukcji, które Autor stosuje w rozprawie, a zwłaszcza w zakończeniu. Przestrzeń do dyskusji otwiera się także przy stosowaniu podejścia ilościowego według E. Berg i E. Kuusk (2010) (s. 16-17). Doceniam wysiłek włożony w replikację badań, jednak dla tego typu prac wskazane jest udoskonalenie zastosowanego modelu, np. poprzez metodologię A. J. Colangelo 2009¹ lub innych prac autorów publikujących o zbliżonej tematyce. Podejście to jest szczególnie istotne z punktu widzenia przyjętej metodologii badań i jej zastosowania w rozdziałach trzecim i czwartym recenzowanej rozprawy.

W związku z przyjętą metodologią, rozprawa posiada rzetelne ramy naukowe i badawcze, spełniając tym samym jeden z wymogów dotyczących metodologicznego i badawczego charakteru całej rozprawy doktorskiej. Doktorant wykazał się nie tylko wysokim poziomem wiedzy metodologicznej i teoretycznej, ale także umiejętnością praktycznego wykorzystania wskazanych metod w badaniach własnych.

5. Struktura i treść rozprawy

Struktura pracy doktorskiej (s. 3-4) odzwierciedla postawione pytania i założenia badawcze. Praca składa się z pięciu rozdziałów, wstępu, zakończenia, bibliografii, spisu tabel, spisu wykresów i spisu ilustracji. Rozprawa doktorska spełnia zatem wymóg struktury i przejrzystości. Pod względem merytorycznym prezentowana rozprawa jest opracowana na odpowiednim poziomie merytorycznym i terminologicznym, poszczególne części i rozdziały są ze sobą logicznie powiązane.

Sama koncepcja pracy doktorskiej jest bardzo dobra i zgodna z wymaganiami metodologicznymi dla tego typu prac. Autor przedstawił dwa rozdziały teoretyczne, które są poświęcone problematyce badań nad teoretycznym ujęciem państwowości, secesją i państwowością *de facto*. Chociaż ta część jest obszerna, to autorowi udało się odpowiednio przygotować podstawę teoretyczną, istotną dla napisania pozostałych rozdziałów. Kolejne trzy rozdziały poświęcone są właściwym badaniom przeprowadzonym przez Doktoranta (rozdziały

---

¹ Colangelo, Anthony J., "De Facto Sovereignty": Boumediene and Beyond (29 września 2008 r.). *George Washington Law Review*, Vol. 77, 2009, SMU Dedman School of Law Legal Studies Research Paper No. 00-29.

3, 4 i 5). Na podstawie studiów przypadków dwóch państw *de facto* - Abchazji i Osetii Południowej - autor analizuje swoje założenia teoretyczne i zastosowuje je do badanych przez niego zagadnień. Pod kierunkiem doświadczonego opiekuna naukowego Doktorant ustalił w ten sposób właściwe ramy metodologiczne swoich badań, których konsekwentnie przestrzega. Rozprawa ma zarówno wkład teoretyczny, jak i praktyczny. Jeśli chodzi o teoretyczny wkład, chciałbym podkreślić opracowanie definicji państw *de facto*. Od strony praktycznej, moim zdaniem, wkład tej rozprawy polega głównie na danych uzyskanych na temat praktycznych aspektów funkcjonowania państw *de facto*. Kolejnym interesującym wynikiem praktycznym jest porównanie przez autora dwóch państw *de facto*, które powstały z jednego państwa macierzystego, ale ich rozwój i funkcjonowanie są jednak różne, co wskazuje na niemożliwość ujednoliconego podejścia do takich państw. Wyniki te mogą stanowić punkt wyjścia do badań dla innych naukowców, a także dla całej społeczności międzynarodowej.

Pierwszy rozdział dotyczy teoretycznych aspektów państwowości, Autor porusza przede wszystkim kwestie odnoszące się do politologicznych aspektów definicji państwa, koncepcji i procesów państwowotwórczych, a także funkcji, jakie państwo powinno wykonywać w celu pełnego sprawowania władzy. W tej części (s. 45-48) doceniłbym wskazanie więcej podejść do funkcji państwa, nie poprzestając na jednym punkcie wyjścia Autora – lub określenia podejść w jednym kraju, kiedy temat ten jest szeroko opracowany także w skali globalnej. Podzielam zdanie, jak Autor trafnie konkluduje w tej części, iż problem państwowotwórczy wiąże się z prawem do samostanowienia narodów, które jest jednym z podstawowych warunków oceny legitymizacji procesu kreacji państwa (s. 49-55).

Celem drugiego rozdziału była analiza głównych pojęć, z którymi autor pracował w dalszej części: secesja, państwo *de facto*, reżim *de facto*, quasi-państwo, podmiot *sui generis*. W przeciwieństwie do niektórych części pierwszego rozdziału, w tej części doceniam pracę Doktoranta z szerokim zakresem źródłowym, oraz podjęcie próby własnej interpretacji (s. 84-87), gdyż w tej części autor szczegółowo podejmuje kwestię oceny legalności secesji jako procesu państwowotwórczego oraz czynników, które doprowadziły do secesji i powstania państwa *de facto* (s. 88-98). Z przedstawionej analizy wynika, że państwo *de facto* można zdefiniować jako jednostkę geopolityczną przy spełnieniu wskazanych warunków. Tak sformułowane wnioski teoretyczne stały się przesłanką do opracowania studiów przypadku Abchazji i Osetii Południowej.

W dwóch kolejnych rozdziałach przedstawiono wnioski z badań własnych Doktoranta, a także zawarto wyniki badań terenowych, ankiet oraz przeprowadzonych wywiadów

pogłębianych. Jak zauważa Autor, secesja w postaci konfliktu zbrojnego miała miejsce w obu jednostkach. Równocześnie państwo macierzyste i konstytucja Gruzji nie przewidywały możliwości secesji części terytorium. Oba rozdziały mają logiczną strukturę (rozwój historyczny, okoliczności secesji, próby rozwiązania konfliktu, ocena państwowości *de facto*, status prawny), a zakres wszystkich części jest odpowiednio proporcjonalny i wartościowy pod względem merytorycznym. Najbardziej doceniam potraktowanie zgodnie z przyjętą formą metodologiczną zakresu oceny państwowości *de facto* (podrozdziały 3.4 i 4.4), z czym Autor poradził sobie znakomicie, z precyzją i z dużą wartością dodaną dzięki stażom i pobytom badawczym (s. 152-186; s. 226-259).

Ostatni 5 rozdział podsumowuje wyniki całej pracy, jest logicznie uporządkowany i zawiera główne wnioski. Można zgodzić się z Autorem, że obecnie możemy stwierdzić, iż Gruzja nie sprawuje efektywnej kontroli nad Abchazją i Osetią Południową, jednak państwo macierzyste nadal jest uznawane za podmiot prawa międzynarodowego. Z drugiej strony, jak Autor słusznie zauważa, Federacja Rosyjska udziela obu państwom *de facto* różnego rodzaju wsparcia - politycznego, ekonomicznego, społecznego, kulturalnego, wojskowego i dyplomatycznego. W oparciu o zastosowaną teorię B. Buzana (s. 264 i nn.) można stwierdzić, że rozwiązanie kwestii tych dwóch państw *de facto* bez udziału/zgody Federacji Rosyjskiej nie jest możliwe.

Odwołując się do opinii niektórych instytucji międzynarodowych (Europejski Trybunał Praw Człowieka, Rada Europy) Autor zauważa, że Federacja Rosyjska sprawuje skuteczną kontrolę nad Abchazją i Osetią Południową. Późniejsza wojna gruzińsko-rosyjska w 2008 roku, która skutkowałą uznaniem Abchazji i Osetii Południowej przez Federację Rosyjską oraz wprowadzeniem gruzińskiej ustawy o terytoriach okupowanych, stworzyła poważne przeszkody w rozwiązaniu konfliktu. Zgadzam się z konkluzją Autora, że w celu znalezienia skutecznego rozwiązania obecnej sytuacji należy wznowić dialog między Tbilisi a oboma podmiotami, zarówno na poziomie oficjalnym, jak i nieoficjalnym (s. 314-315). Jednak w tej części szukałbym również uogólnienia na całą przestrzeń postsowiecką, tak jak głosi tytuł rozprawy.

Dzięki przyjętej strukturze rozprawa jest logicznie spójna i zrozumiała pod względem merytorycznym. Nie mam żadnych zastrzeżeń do struktury. Również ze *Wstępu* i treści *Zakończenia* można wywnioskować, że Doktorant wykazuje się odpowiednim przygotowaniem metodologicznym, potrafi konstruować argumenty naukowe i posługiwać się precyzyjnym słownictwem w postaci dokładnych terminów i kategorii analitycznych. Kolejność

poszczególnych części pracy doktorskiej jest poprawna, spójna i logiczna. Struktura jest poprawna i odpowiednio skonstruowana, rozprawa ma logiczny podział i kolejność, zawiera analizę kluczowych i ustalonych pojęć.

6. Literatura i badania własne Autora

Wykorzystana literatura, jej zakres i charakter w pełni odpowiadają standardom ocenianego poziomu pracy doktorskiej. Autor przestrzega wszystkich zasad związanych z dokładnym cytowaniem wykorzystanej literatury. Doktorant wykazał się znajomością i doskonałą orientacją w literaturze przedmiotu badań. W tym kontekście należy podkreślić, że w opracowaniu tekstu rozprawy wykorzystano szeroki zakres źródeł o proveniencji zagranicznej, a także szeroki zakres źródeł pierwotnych i wtórnych, oraz badania terenowe przeprowadzone przez Autora za pomocą ankiet i wywiadów pogłębionych. Obszerna liczba źródeł wykorzystanych przez Autora, wraz z wybranymi dokumentami i jego badaniami terenowymi przeprowadzonymi w latach 2016-2020, stanowią wystarczającą podstawę do przeprowadzenia badań, jak i do opracowania zaprezentowanego tematu.

7. Strona formalna i redakcyjna

Pod względem formalnym praca odpowiada w pełni standardom naukowym. Dlatego w tym zakresie nie mam żadnych zastrzeżeń ani uwag do stanu opracowania złożonej rozprawy. Mimo że w wielu przypadkach jest to temat złożony, Autorowi udało się go skutecznie ująć i przedstawić w formie spójnego tekstu oraz klarownych wniosków, popartych przejrzystą grafiką w poszczególnych częściach pracy, o czym świadczy obszerny wykaz tabel, wykresów i ilustracji zamieszczonych w pracy (s. 364-368).

8. Propozycje do dyskusji

Proszę o komentarz, odpowiedź lub wyrażenie opinii na temat poniższych pytań:

- 1) Kwestia proliferacji państw i reakcji społeczności międzynarodowej - tj. różne podejścia do oceny powstawania państw: a) po zakończeniu II wojny światowej, b) po zakończeniu zimnej wojny oraz c) obecne podejście społeczności międzynarodowej po roku 2000/2010 w kontekście zasady nieuznawania (s. 109).
- 2) Proszę podjąć próbę porównania podobnych badań w innych opracowaniach na temat państw *de facto* w innych krajach, dotyczących subiektywnego postrzegania funkcjonowania wybranych państw *de facto* lub ich państw macierzystych.
- 3) W kontekście prowadzonych przez Pana badań proszę wyjaśnić, dlaczego sformułował Pan tak szeroką hipotezę, a nie podzielił jej Pan na dwie odrębne? Jaki był powód lub przyczyna takiego wyboru?
- 4) Na poziomie praktycznym proszę podać konkretne przykłady, w jaki sposób wyniki badań mogą być przydatne dla społeczności międzynarodowej w rozwiązywaniu problemów dotyczących statusu państw *de facto*.
- 5) Jaki wpływ będzie miała obecna wojna w Ukrainie na przyszły status dwóch analizowanych państw? W tym też kontekście, jaki wpływ mogą mieć działania Gruzji na te dwie jednostki?
- 6) Jak zdefiniowałby Pan teoretyczny wkład swoich badań w rozwój dyscypliny, którą Pan się zajmuje?

Praca doktorska napisana na wysokim poziomie jest dowodem na to, że Autor potrafi rozwijać wiedzę zdobytą w trakcie studiów poprzez samodzielne badanie wybranego zagadnienia, a forma pracy świadczy o umiejętności naukowego i analitycznego myślenia, a także wyrażania postaw krytycznych, które można przełożyć na praktyczne zastosowanie w badanym zagadnieniu.

9. Wnioski

Reasumując, w kontekście powyższych uwag pragnę stwierdzić, że recenzowany przeze mnie tekst rozprawy jest udanym i wartościowym dorobkiem autora, w którym analizuje problematykę państw *de facto* na obszarze postsowieckim.

Tak jak zaznaczyłem w poszczególnych częściach tej recenzji, istnieje potencjał dla ewentualnych udoskonaleń rozprawy. Z przekonaniem zaznaczam, że nie są to jednak wady,

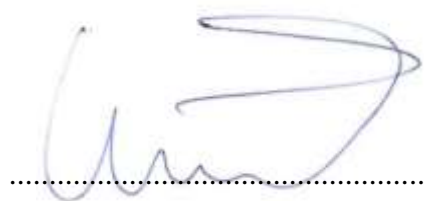
które w jakikolwiek sposób dyskwalifikowałyby Autora lub obniżałyby znacząco ogólną ocenę rozprawy.

Autor słusznie posługuje się terminami naukowymi, rozwijając terminologię naukową w kontekście badanego zagadnienia. Ujęcie tematu jest na bardzo dobrym poziomie, Autor poprawnie i logicznie przedstawia argumenty, co w konsekwencji znajduje również odzwierciedlenie w klarownym zakończeniu pracy doktorskiej. Konkludując, praca doktorska została napisana w sposób spójny, o dobrej wartości naukowej.

Autor wykazał się umiejętnością oryginalnego myślenia, wyniki pracy wskazują na własny wkład Autora oparty na autentycznych badaniach i zastosowaniu krytycznej analizy w poszczególnych częściach pracy, dzięki czemu pogłębił on wiedzę w swojej dziedzinie naukowej, co może mieć pozytywny wpływ na rozwój teorii i praktyki. Ponadto, tekst pracy doktorskiej świadczy o tym, że jest ona wynikiem systematycznej pracy i odpowiedniego wysiłku naukowo-badawczego Autora.

Rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu badawczego oraz obiecującą zapowiedź kontynuacji przyszłej pracy naukowej Autora. Praca doktorska mgr. Piotra Sieniawskiego pt. „De facto States in the Post-Soviet Area” pod kierunkiem prof. dr. hab. Radosława Zenderowskiego spełnia kryteria stawiane rozprawom doktorskim, dlatego wnioskuję o dopuszczenie jej do obrony przed komisją Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Bańska Bystrzyca, 24.04.2022 r.

doc. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD.

---

assoc. prof. Jaroslav Ušiak, PhD.
Wydział Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy
Kuzmányho 1
974 01 Bańska Bystrzyca
Republika Słowacka
Tel: +421 48 446 1614
E-mail: Jaroslav.Usiak@umb.sk